

BESTUUR

In Memoriam Jaap van Nieuwkoop
Op 24 april j.l. is in Apeldoorn op 79-jarige leeftijd dr.ir. Jaap van Nieuwkoop vrij plotseling overleden. Jaap van Nieuwkoop trad, na een korte dienstbetrekking bij de marine, op 1 september 1962 in dienst van het Sterrenkundig Instituut Utrecht met de opdracht een ontvanger te bouwen die, gekoppeld aan een radiotelescoop, radiostraling van de zon kon waarnemen en op film en magneetband kon vastleggen. Op resultaten van deze 60-kanaals radiospectrograaf zijn, behalve Jaap zelf (in 1971), nog drie astronomen gepromoveerd.

Daarna ontwierp Jaap de Utrechtse Echelle Spectrograaf (UES), die vanaf 1991 een plaats kreeg in de Britse William Herschel Telescope op La Palma. De UES werd een tijdlang het beste instrument in zijn soort ter wereld genoemd, het predikaat dat 20 jaar eerder ook Jaaps eerste spectrograaf ten deel was gevallen. Jaap was ook bestuurlijk actief. Tot aan zijn pensionering was hij lid van het faculteitsbestuur en vervulde hij de functie van beoordelingsautoriteit. In april 1992 nam de unieke instrumentalist Jaap van Nieuwkoop afscheid van de faculteit.

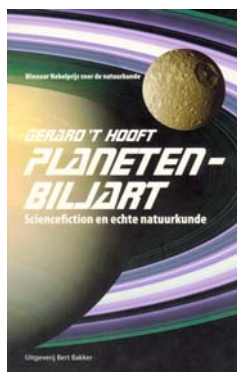
foto: Evert Landré

VARIA

Nieuwste boek Gerard 't Hooft

Onlangs verscheen bij uitgeverij Bert Bakker een nieuw boek van Gerard 't Hooft, onder de titel 'Planetenbiljart'. De ondertitel is 'Sciencefiction en echte natuurkunde', en dat geeft al aan wat het thema van dit boek is. In achttien korte en zeer leesbare hoofdstukken pakt 't Hooft een aantal ideeën bij de kop die regelmatig in SF-verhalen opduiken. De titel van het boek verwijst bijvoorbeeld naar het idee dat we de planeten rond de zon

'eventjes' in een andere baan kunnen brengen als ons dat van pas komt. De meeste fantasieën worden met een scherp mes gefileerd, al wil 't Hooft hier en daar ook wel toegeven dat er een kern van waarheid in een wild idee kan zitten. De auteur blijft gelukkig niet hangen in kritiek alleen, maar laat ook zelf zijn fantasie de vrije loop – zij het wel op wetenschappelijk verantwoorde wijze. Want, zo stelt hij terecht, natuurwetten "gelden niet alleen voor ons, maar ook voor eventuele buitenaardse bezoekers – die slappe roze of groene mannetjes die ons met ruimteschepen komen bezoeken." En dat wordt door de meeste SF-auteurs nog wel eens over het hoofd gezien.

Koninklijke onderscheiding

De voorzitter van het College van Bestuur, mr. Yvonne van Rooij heeft op vrijdag 28 april j.l. 11 koninklijke onderscheidingen uitgereikt aan 11 medewerkers van de Universiteit Utrecht. Oud-decaan van de faculteit Natuur- en Sterrenkunde en de huidige Dean van het University College prof.dr. Hans van Himbergen werd Officier in de Orde van Oranje Nassau.

Algemeen Fysisch Colloquium vrijdag 19 mei 2006

J. Leibacher (NSO, Tucson, IAS, Orsay)
Helio- and Astero-seismology: Probing

the invisible interiors of the sun and stars.

Aanvang: 15.30 uur, MG 208, na afloop (om ± 16.30 uur) borrel.

Universitaire sportdag 2006

Op vrijdag 9 juni a.s. organiseert Sportcentrum Olympos voor de zeventiende keer een sportdag voor alle medewerkers van de Universiteit Utrecht. Ook medewerkers van aangesloten diensten en instellingen kunnen deelnemen. Er wordt gestreden in de volgende takken van sport: klaverjassen, squash, tennis, voetbal en volleybal. Aanmelden kan nog tot 26 mei a.s. Voor meer informatie:

www.olympos.nl/uusportdag

PERSONEELSZAKEN

Levensloopregeling

In verband met de invoering van de levensloopregeling zullen voorlichtingsbijeenkomsten worden gehouden voor medewerkers van de universiteit. De bijeenkomsten worden verzorgd door respectievelijk Loyalis en Aegon. Dit zijn de twee aanbieders waarmee de universiteit gunstige voorwaarden heeft afgesproken, waarvan medewerkers gebruik kunnen maken. Behalve de presentatie van de producten door deze aanbieders is er ook gelegenheid tot het stellen van vragen over bijvoorbeeld de keuze tussen spaarloon en levensloop en het mogelijke fiscale voordeel.

De voorlichtingsbijeenkomsten worden gehouden op 16 en 18 mei 2006, zowel in de binnenstad als in de Uithof volgens onderstaand schema:

Dinsdag 16 mei van 10.00 tot 12.00 in de Uithof; Lier en Eggink zaal in het Bestuursgebouw, Heidelberglaan 8; bijeenkomst verzorgd door Aegon.

Dinsdag 16 mei van 13.30 uur tot 15.30 uur in de binnenstad, Janskerkhof 15a, zaal 101; bijeenkomst verzorgd door Loyalis.

Donderdag 18 mei van 10.00 tot 12.00 uur in de binnenstad, Drift 23, zaal 113 bijeenkomst verzorgd door Aegon.

Donderdag 18 mei van 13.30 tot 15.30 uur in de Uithof, Lier en Egginkzaal in het Bestuursgebouw, Heidelberglaan 8; bijeenkomst verzorgd door Loyalis.

GEBOUWBEHEER

Openingstijden gebouwen

Vrijdag 26 mei 2006, de dag na Hemelvaart is voor de medewerkers

van de Universiteit Utrecht een Collectieve (Verplichte) Sluitingsdag. **De gebouwen zijn dan, net als op donderdag 25 mei, gesloten.**

Rookverbod

Sinds 1 september 2002 geldt een rookverbod in alle gebouwen van de Universiteit Utrecht. Het is gebleken dat er nog steeds mensen roken binnen de gebouwen van Natuur- en Sterrenkunde, zowel tijdens als na werktijd. Gebouwbeheer wil deze mensen nogmaals wijzen op het geldende rookverbod.

Wijziging verkeerssituatie Uithof

Binnenkort zal het autoverkeer over de Leuvenlaan worden hersteld. Vanaf week 23 (de week die start met 5 juni) zal het doorgaande autoverkeer op de Universiteitsweg ter hoogte van het Bestuursgebouw tweezijdig worden geblokkeerd. **Met uitzondering** van autoverkeer naar het UMC Utrecht zal het autoverkeer voor alle Uithofbestemmingen via Leuvenlaan, Sorbonnelaan, Helsinkilaan en Cambridgelaan geleid worden. Deze situatie zal ca. drie maanden duren.

Fietsverkeer over de Universiteitsweg naar de Bolognalaan blijft vanaf 5 juni wel mogelijk. Uit veiligheidsoverwegingen zal de fietser voorrang moeten verlenen aan het autoverkeer dat afslaat op de Leuvenlaan en aan het busverkeer op de Heidelberglaan. Tijdens de werkzaamheden zullen immers geen verkeersregelinstanties werkzaam zijn.

STUDENTEN

Debattraining

Het SONS organiseert samen met A-Eskwadraat een debattraining voor alle medezeggenschappers! Deze training zal plaatsvinden op zowel 15 als 18 mei, beginnende om 15:00.

Opgeven kan via sons@phys.uu.nl

>>> A G E N D A <<<

COLLOQUIA, SYMPOSIA, E.D.

dinsdag 9 mei 2006

Natuurkundig Gezelschap

Prof.dr. A. van Blaaderen (UU)

Wetenschappelijk verantwoord voor spellen met glazen ballen

Al meer dan honderd jaar worden deeltjes met afmetingen van 1/1000 millimeter en kleiner met veel succes gebruikt om voorspellingen te doen over het gedrag van atomen en moleculen. In deze lezing wordt uitgelegd waarom deze voorspellingen wetenschappelijk verantwoord zijn, wat deze voorspellingen tot nu toe hebben opleverd, waarom de kracht van de voorspellingen recentelijk enorm is toegenomen en wat we in de nabije toekomst nog kunnen verwachten. In ieder geval zullen aan bod komen: de beweging van een dronken man, zout, elektronische inkt, opalen en een volledig optische computer.

Voor meer informatie:

www1.phys.uu.nl/nat-gez/

Aanvang: 20.00 uur, grote collegezaal van het Gebouw voor Aardwetenschappen, De Uithof (te bereiken via de ingang van het BBL, Princetonplein 5). Ook studenten zijn van harte welkom.

donderdag 11 mei 2006

IGG-colloquium

Christoph Lehner (Max Planck Institute for History of Science, Berlijn)

Mr. Everstein's amazing discovery

In the Stachelian tradition of shameless historical fiction I will present the tale of a branch universe in which Albert Einstein, trying to explain his famous EPR paper in 1935 to his friend Schrödinger, suddenly understands Schrödinger's arguments against his confidence that quantum mechanics is just a form of statistical mechanics. But in that case, the EPR argument has disastrous consequences for his deepest convictions about physics. After months of desperate attempts, he realizes there is a gap in the EPR argument, and that he can use this gap as an escape from the horrors of the Copenhagen world picture. What he has learned from the theory of relativity helps him to repair the non-theory of quantum mechanics and make it compatible with his ideas about a unified field theory. He is not very impressed by the fact that he has to overthrow a substantial bit of traditional metaphysics to rescue the coherence and simplicity of physics. After all, he has a lot of experience with that.

Aanvang: 15.30 uur, BBL 430

dinsdag 16 mei 2006

IMAU-colloquium

Dr. Michiel Helsen (IMAU)

On the interpretation of stable isotopes in Antarctic precipitation

Polar ice sheets contain valuable information about the earth's climate. The extent to which meteorological data are stored in the isotopic composition of snow is investigated, in order to improve the interpretation of deep ice cores from the Antarctic ice sheet. Data from automatic weather stations and measured isotope records from snow pits show that prevailing conditions during snowfall are not representative for annual average weather conditions in Antarctica. Only averages over several years will provide reliable climate data from ice cores. To investigate the isotopic variability in more detail, the process of isotope fractionation is simulated using backward trajectory calculations in combination with an isotope fractionation model. This modelling approach enables a description of changes in the isotopic composition of moisture during transport from the oceanic source area towards Antarctica, where the snow accumulates. It is demonstrated that although temperature differences across Antarctica could largely explain the observed variations in the isotope values, the spatial correlation between temperature and isotope composition varies strongly from place to place.

Accordingly, caution must be taken when isotope signals are quantified in temperature changes using this spatial calibration of the 'isotope thermometer'.

Aanvang: 16.00 uur, BBL 105B

woensdag 17 mei 2006

Lunchlezing Studium Generale

Prof.dr. R. Schropp (UU)

Schone energie uit licht

Dagelijks biedt het licht van de zon vele duizenden malen meer energie dan wij met z'n allen gebruiken. Toch zijn we bezig onze beperkte voorraad aan fossiele brandstof in hoog tempo te verbranden, met mogelijk ingrijpende gevolgen voor het klimaat. Met zonnecellen zijn we reeds lang in staat de energie in licht duurzaam om te zetten in elektriciteit. Waarom doen we dit dan nog niet op grote schaal? Aanvang: 12.30 uur, Boothzaal UBU

woensdag 17 mei 2006

ITF-colloquium

H. Nicolai (MPI, Golm)

Quantum Gravity: Questions, Challenges, Prospects

Marrying quantum theory with Einstein's theory of general relativity is arguably the greatest challenge facing modern theoretical physics. In this talk, I will discuss the questions and prospects in the context of recent developments, and at an introductory level.

Aanvang: 16.00 uur, MG 208

Algemeen Fysisch Colloquium

vrijdag 19 mei 2006

J. Leibacher (NSO, Tucson, IAS, Orsay)
Helio- and Asteroseismology: Probing the invisible interiors of the sun and stars

Aanvang: 15.30, Minnaertgebouw 208, na afluop (om ± 16.30 uur) borrel

donderdag 8 juni 2006

Afscheidscollege

Prof.dr. H.J.G.L.M. Lamers

Ruimte-onderzoek

Aanvang: 16.00 uur

Academiegebouw, Domplein 29

FACNIEUWS

Voor **FacNieuws 148** en een overzicht van alle nummers zie:

www1.phys.uu.nl/facnieuws/

Redactie van FacNieuws

Leonie van Echtelt BBL 152 tel. 2922

Saskia Meesters BBL 152 tel. 3047

Peter Mertens BBL 155 tel. 2725

Roelof Ruules BBL 011e tel. 9089

e-mail: facnieuws@phys.uu.nl

VOLGENDE FacNieuws:

FacNieuws 149 verschijnt op **dinsdag 23 mei 2006**

DEAD LINE FacNieuws 149: vrijdag 19 mei 2006